

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

LATVIJAS-ŠVEICES SADARBĪBAS PROGRAMMA
LATVIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME

Iceland
Liechtenstein
Norway grants grants

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Informatīvais ziņojums par

Kohēzijas politikas Eiropas Savienības fondu investīciju aktualitātēm līdz
2019. gada augustam (pusgada ziņojums)

Satura rādītājs

1. Kopsavilkums.....	7
2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību	9
3. 2014. - 2020. gada plānošanas perioda ES fondu investīciju aktualitātes	11
4. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu investīciju progress	23
5. Projektos konstatētie pārkāpumi ar finansiālu ietekmi	24
6. ES fondu vadības un kontroles sistēma.....	29
7. Kohēzijas politika pēc 2020. gada (2021. - 2027. gada plānošanas periods)	31

Saīsinājumi

AI	ES fondu atbildīgā iestāde
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DP	Darbības programma “Izaugsme un nodarbinātība”
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EK	Eiropas Komisija
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ES fondi	Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FI	Finanšu instrumenti
FIB	Finanšu instrumenta birojs
FM	Finanšu ministrija
FS	Finansējuma saņēmējs
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas
IPIA	Ierobežotās projektu iesniegumu atlases
ITI	Integrētās teritoriālās investīcijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
JNI	Jauniešu nodarbinātības iniciatīva
KF	Kohēzijas fonds
KM	Kultūras ministrija
KPVIS	Kohēzijas politikas vadības informācijas sistēma
LDZ	Valsts akciju sabiedrība “Latvijas dzelzceļš”
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LM	Labklājības ministrija
LPS	Latvijas Pašvaldību savienība
LVC	Valsts akciju sabiedrība “Latvijas Valsts ceļi”
MK	Ministru kabinets
MK noteikumi Nr.129	2019. gada 26. marta MK noteikumi Nr. 129 "Grozījumi MK 2015. gada 10. februāra noteikumos Nr. 77 "Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbaužu veikšanas kārtība 2014. – 2020. gada plānošanas periodā""
MK noteikumi Nr.140	2019. gada 2. aprīļa MK noteikumi Nr. 140 “Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.–2021. gada

	perioda programmas "Korekcijas dienesti" īstenošanas noteikumi”
MK noteikumi Nr.272	Ministru kabineta 2011.gada 5.aprīļa noteikumi Nr.272 "Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.4.1.aktivitātes "Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi" projektu iesniegumu atlases devīto un desmito kārtu"
MK noteikumi Nr. 421	Ministru kabineta 2018. gada 20.jūlija noteikumi Nr. 421 “Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas”
MK noteikumi Nr. 740	2010. gada 10.augusta MK noteikumi Nr: 740 “Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus”
MK noteikumi Nr.784	2014. gada 16.decembra noteikumi Nr. 784 “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā” 51. ⁴ punkts.
n+3	Saistību atcelšanas princips attiecībā uz maksājumu pieteikumos Eiropas Komisijai pieprasāmo summu ¹
PSKUS	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca”
Rakstniecības un mūzikas muzeja projekts	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta līdzfinansētās programmas “Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” projekts Nr. EEZLV04/INP/2013/1 “Rakstniecības un mūzikas muzeja rekonstrukcija”
Regula Nr. 1303/2013	Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par ERAF, ESF, KF, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus

¹ Regulas Nr. 1303/2013 136.panta 1.punkts: EK atceļ saistības jebkurai darbības programmas summas daļai, kas nav izmantota avansa un starpposma maksājumiem vai par kuru līdz 31. decembrim trešajā gadā pēc programmas budžeta saistību gada nav sagatavots maksājuma pieteikums saskaņā ar 131. pantu, vai par kuru nav iesniegts maksājuma pieteikums saskaņā ar 135. pantu (N+3 princips)

	noteikumus par ERAF, ESF, KF un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1083/2006
Regula Nr. 1304/2013	Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulā (ES) Nr. 1304/2013 par Eiropas Sociālo fondu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1081/2006
Regula Nr. 2019/1046	Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija regula par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012
RI	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu revīzijas iestāde
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SI	ES fondu sadarbības iestāde
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SM	Satiksmes ministrija
TM	Tieslietu ministrija
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VI	ES fondu vadošā iestāde
VM	Veselības ministrija
VSS	Valsts sekretāru sanāksme

Citi skaidrojumi:

80.00.00 programma - 80.00.00 “Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”

Ziņojumā ir izmantoti specifisko atbalsta mērķu un to pasākumu saīsinātie nosaukumi. Ar pilnajiem nosaukumiem var iepazīties ES fondu tīmekļa vietnē: sadaļa ES fondi 2014-2020 → Plānošana → Plānošanas dokumenti (tabulas 13.ierraksts): <http://www.esfondi.lv/planosanas-dokumenti>.

Detalizētāka informācija par finanšu progresu, kā arī maksājumu plānu izpildi katru mēnesi tiek apkopota un iesniegta MK ar operatīvo pārskatu par ES Kohēzijas politikas fondu investīciju ieviešanas statusu. Aktualitātes, kas ziņotas

ar ikmēneša ziņojumiem, netiek atkārtotas šajā ziņojumā. Detalizēta informācija par finanšu progresu un plānu izpildi, t.sk. par finanšu instrumentiem, pieejama ES fondu tīmekļa vietnes sadaļā ES fondi 2014 - 2020 → Ieviešana:

- Ieviešanas progress: <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>;
- Ieviešanas plāni un to izpilde → 2019. gads: <https://www.esfondi.lv/2019.gads>;

Informācija par rādītājiem un sasniegtajām vērtībām pieejama ES fondu tīmekļa vietnes sadaļā ES fondi 2014 - 2020 → Ieviešana → Ieviešanas plāni un to izpilde → Rādītāji: <https://www.esfondi.lv/raditaju-plani-un-sasniegtas-vertibas>.

Pamatojoties uz MK 2014. gada 16. septembra sēdes protokollēmuma Nr. 49, 57. § 4. punktu, finanšu ministrs divas reizes gadā (līdz 1.martam un 1.septembrim) iesniedz MK ziņojumus par ES fondu, EEZ finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības programmas investīciju progresu. Pusgada ziņojums tiek apvienots ar ikmēneša operatīvo informāciju, ko FM iesniedz MK atbilstoši MK 2015. gada 10. marta sēdes protokollēmuma Nr. 14 27.§ 11. punktam. Ziņojumi, pārskati, dažādas publikācijas un prezentācijas regulāri pieejami ES fondu tīmekļa vietnē:

- ziņojumi MK pieejami: sadaļa Materiāli un ziņojumi → ES fondu ziņojumi Ministru kabinetam: <https://www.esfondi.lv/zinojumi-Ministru-kabinetam>
- ziņojumi EK pieejami: sadaļa Materiāli un ziņojumi → ES fondu ziņojumi 2014.-2020 →Gadskārtējie ieviešanas ziņojumi: <https://www.esfondi.lv/gadskartejie-ieviesanas-zinojumi>.
- VI prezentācijas: sadaļa Materiāli un ziņojumi → Publikācijas un prezentācijas → <http://www.esfondi.lv/prezentacijas>.

Informācija par ES fondu izvērtēšanas jautājumiem 2014. – 2020. gada plānošanas periodā, t.sk. izvērtēšanas plāniem, izvērtēšanas ziņojumiem, vadlīnijām un metodiskajiem materiāliem, pieejama ES fondu tīmekļa vietnes sadaļā Par ES fondiem → Izvērtēšana: <https://www.esfondi.lv/es-fondu-izvertesana-1>.

Aktuālā projektu iesniegumu atlasu informācija pieejama CFLA tīmekļa vietnes sadaļā ES fondi 2014 – 2020 → projektu iesniegumu atlases: <https://www.cfla.gov.lv/lv/es-fondi-2014-2020/izsludinas-atlases>.

1. Kopsavilkums

Ziņojums ietver apkopojošu informāciju par Kohēzijas politikas un ES fondu investīciju aktualitātēm 2019. gada pirmajā pusgadā², kā arī 2019. gada augusta operatīvo informāciju³ par ES fondu ieviešanas plānu izpildi.

Latvijas ekonomikas izaugsme 2019. gada pirmajā ceturksnī palēninājās līdz 3 %, ko noteica mērenāki investīciju un būvniecības nozares pieauguma tempi, kā arī ražošanas apjomu kritums elektroenerģijas un gāzes apgādes nozarē.

Kohēzijas politikas ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periodā līdz 2019. gada 23. augustam Latvija **valsts budžeta ieņēmumos** no EK ir saņēmusi **gandrīz vienu miljardu euro**. Ieviešanā ir 1 572 projekti par 3,7 mljrd. euro ES fondu investīcijām dažādās jomās, t.i. jau 84,7 % no kopējām 4,4 mljrd. euro ES fondu investīcijām. Līdz ar 2019. gada 28. jūnijā EK iesniegto gada ziņojumu par darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ieviešanu 2018. gadā, EK ir informēta par Latvijai noteikto priekšnosacījumu **sekmīgu izpildi 6 % snieguma rezerves finansējuma izmantošanai**. Ar 2019. gada 18. augusta lēmumu EK ir devusi atļauju Latvijai izmantot 6 % snieguma rezerves finansējumu. Pašlaik FM apkopo nozaru ministriju priekšlikumus snieguma rezerves izmantošanai un gatavo visaptverošu ziņojumu izskatīšanai valdībai turpmāku lēmumu pieņemšanai. 2018. gada nogalē sasniegtā ieviešanas dinamika turpinās arī 2019. gada pirmajā pusgadā – līdz 1. augustam valsts budžeta izdevumi ES fondu investīcijām sasniedza 388 milj. euro, kas ir par 19 % vairāk kā tādā pašā periodā 2018. gadā.

Paralēli notiek aktīvs darbs efektīvā partnerībā nacionālā līmenī, gatavojoties 2021. - 2027. gada plānošanas periodam. Svarīga ir savlaicīga Nacionālā attīstības plāna 2021. - 2027. gadam izstrāde, jo tas būs pamats Latvijas nostājai sarunās ar EK par Latvijas investīciju saturu ES fondu darbības programmā.

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 85,4 milj. *euro* atbalsta piesaistē sešām programmām, vienojoties ar donorvalstīm par investīciju saturu, 2019. gadā ir sasniegts nozīmīgs progress. Ar donorvalstīm ir parakstīti pirmie divi līgumi programmām “Korekcijas dienesti” un “Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide”. Korekcijas dienestu programmā ir uzsākta vienīgā plānotā projekta "Mācību centra infrastruktūras un apmācībai

² Pusgada ziņojums par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības programmas investīciju progresu tiek iesniegts pamatojoties uz MK 16.09.2014. sēdes protokola Nr.49, 57.§ 4.punktu;

³ Ikmēneša ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda investīciju ieviešanas statusu tiek iesniegts pamatojoties uz MK 10.03.2015. sēdes protokola Nr.14, 27.§ 11.punktu;

paredzēta ieslodzījuma vietas paraugkorpusa izveide Olaines cietuma teritorijā" īstenošana. Pārējās programmās saskaņošanas process ar donorvalstīm vēl turpinās.

2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību⁴

Saskaņā ar CSP datiem, Latvijas IKP izaugsme 2019. gada pirmajā ceturksnī palēninājās līdz 3,0 %. Tas ir mazāks pieaugums nekā divos iepriekšējos gados, kad Latvijas ekonomika auga attiecīgi par 4,6 % 2017. gadā un 4,8 % 2018. gadā. Straujo ekonomikas izaugsmi bija veicinājusi labvēlīgā situācija ārējos tirgos, kā arī investīciju aktivitātes pieaugums. Ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos 2019. gada pirmajā ceturksnī noteica zemāki investīciju un būvniecības nozares izaugsmes tempi, kā arī ražošanas apjomu kritums elektroenerģijas un gāzes apgādes nozarē laika apstākļu ietekmē.

Saskaņā ar FM novērtējumu ES fondu investīcijas nodrošināja 1,2 procentpunktus no reālā IKP 2018. gada izaugsmes. Saskaņā ar CSP datiem kopējais investīciju apjoms valstī 2018. gadā faktiskajās cenās pieauga par 19,1 %, salīdzinot 2017. gadu jeb par 1081 milj. *euro*. Saskaņā ar modelēšanas rezultātiem, ES fondu investīcijas Latvijas preču un pakalpojumu eksportu 2018. gadā palielināja par 0,5 procentpunktiem, importu par 1,6 procentpunktiem, kā arī inflācijas līmeni palielināja par 0,5 procentpunktiem (līdzīgi kā 2017. gadā).

Ekonomikas attīstību nozaru griezumā 2019. gada pirmajā ceturksnī lielāko devumu kopējā IKP izaugsmē nodrošināja tirdzniecības, apstrādes rūpniecības un transporta nozares, kas salīdzinājumā ar 2018. gada pirmo ceturksni palielinājās attiecīgi par 5,6 %, 5,0 % un 4,0 %. Strauju izaugsmi pirmajā ceturksnī turpināja uzrādīt informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozare, kur pieaugums bija 7,6 %. Negaidīti laba 7,1 % izaugsme tika sasniegta arī finanšu pakalpojumu nozarē. Būvniecības nozares izaugsmes temps kļuva lēnāks, pazeminoties no 21,9 % 2018. gadā kopā līdz 7,4 % 2019. gada pirmajā ceturksnī. Kritumi fiksēti enerģētikas un nekustamā īpašuma nozarēs – attiecīgi par 18,5 % un 4,4 %, salīdzinot ar 2018. gada pirmo ceturksni.

No izlietojuma puses, tāpat kā iepriekšējā gadā, straujāko izaugsmi sasniedza bruto pamatkapitāla veidošana, palielinoties par 8,0 %, taču pieaugums vairs nebija tik straujš kā divos iepriekšējos gados. Būtisks devums ekonomikas izaugsmē 2019. gada pirmajā ceturksnī bija arī privātajam patēriņam un eksportam, kas palielinājās attiecīgi par 2,8 % un 4,8 %. Sabiedriskais patēriņš pieaugums bija nedaudz lēnāks, tam palielinoties par 2,4 %. Importa apjomi

⁴ Ziņojumā ir apskats par makroekonomiskās situācijas attīstību, ietverot 2019. gada I ceturksni un pēdējos pieejamos datus par 2019. gada II ceturksni. ES fondu ietekmes analīze balstās uz 2010. gada salīdzināmajām cenām un veikta ar FM modeli uz SIA "Projektu un kvalitātes vadība" pētījuma par izspiešanas efektu un publiskā kapitāla elastību Latvijā rezultātu pamata (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1104>).

salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo ceturksni pieauga tikai par 2,2 %, nodrošinot pozitīvu neto eksporta devumu ekonomikas izaugsmē.

Latvijas kopējais preču eksports faktiskajās cenās 2019. gada četros mēnešos, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, palielinājās par 3,4 %, kas ir mērenāka izaugsme nekā 2018. gadā, kad preču eksporta pieaugums bija gandrīz 10,0 %. Lēnāks preču eksporta pieaugums 2019. gadā saistīts ar pasaules ārējās tirdzniecības pieauguma tempu samazinājumu un lēnāku ekonomikas izaugsmi galvenajos Latvijas preču noieta tirgos. Lielāko devumu preču eksporta izaugsmē četros mēnešos nodrošināja koka un koka izstrādājumu eksports, kas palielinājās par 12,7 %. Nozīmīgs eksporta kāpums bija fiksēts arī ķīmiskās rūpniecības ražojumiem, kā arī lauksaimniecības un pārtikas produktiem, to eksporta vērtībai palielinoties attiecīgi par 12,8 % un 7,3 %. Pakalpojumu eksports faktiskajās cenās 2019. gada pirmajā ceturksnī bija par 6,6 % lielāks nekā pirms gada, tajā skaitā transporta pakalpojumu eksports palielinājās par 2,0 %, tūrisma pakalpojumu eksports – par 1,1 %, bet pārējo pakalpojumu eksports – par 13,2 %. No pārējiem pakalpojumiem strauji pieaugumi bijuši datorpakalpojumu un telesakaru pakalpojumu eksportā – attiecīgi par 17,0 % un 34,5 %, bet kritums bijis finanšu pakalpojumu eksportā – par 43,5 %.

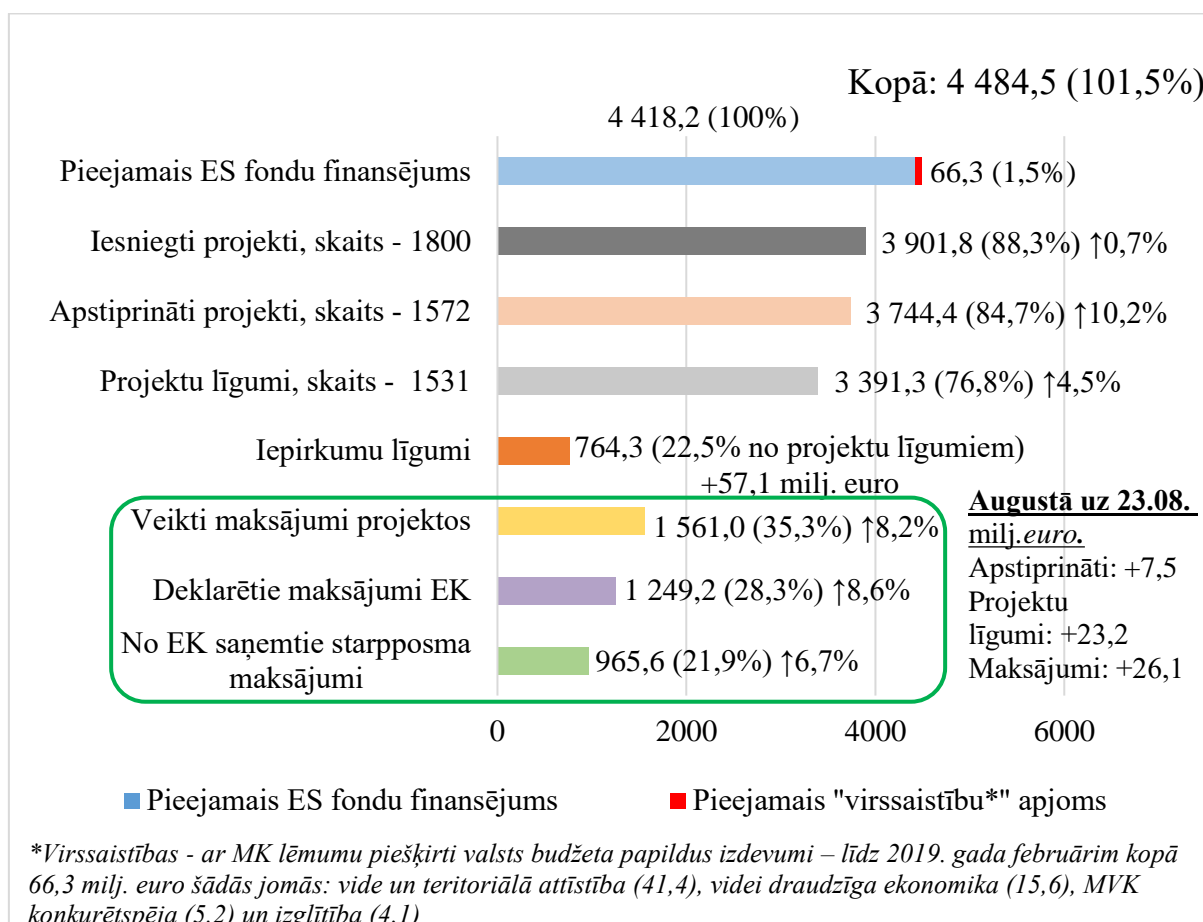
Saglabājoties stabilai ekonomikas izaugsmei, bezdarba līmenis pēc darbaspēka apsekojuma datiem 2019. gada pirmajā ceturksnī samazinājās līdz 6,9 % un bija par 1,3 procentpunktiem zemāks nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada. Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits pirmajā ceturksnī palielinājās par 0,6 % līdz 903,4 tūkstošiem, kas bija nedaudz lēnāks pieaugums nekā 2018. gadā, kad nodarbināto skaits bija audzis par 1,6 %. Statistika par aizņemtajām darba vietām rāda, ka pirmā ceturkšņa beigās, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, aizpildīto darba vietu skaits visvairāk palielinājies ieguves rūpniecībā - par 7,1 %, būvniecībā - par 6,8 % un administratīvo pakalpojumu nozarēs - par 5,3 %. Savukārt neliels darba vietu skaita samazinājums bija finanšu pakalpojumu, energoapgādes un valsts pārvaldes nozarēs. Līdz ar ekonomikas izaugsmi 2019. gada pirmajā ceturksnī saglabājies arī straujš vidējās bruto darba samaksas pieaugums, salīdzinājumā ar 2018. gada pirmo ceturksni tas palielinājies par 7,8 % līdz 1 036 *euro*. Darba samaksas pieaugums bija nedaudz mazāks nekā 2018. gadā, kad vidējā darba samaksa bija pieaugusi par 8,4 %, ko veicināja minimālās darba samaksas palielināšana. 2019. gada pirmajā ceturksnī straujāks algu kāpums bija privātajā sektorā, vidējai algai pieaugot par 8,4 % līdz 1 038 *euro*, bet sabiedriskajā sektorā vidējā alga palielinājās par 6,8 % līdz 1 035 *euro*. Līdz ar šo pieaugumu vidējā bruto darba samaksa privātajā sektorā, pirmo reizi pārsniedz sabiedrisko sektoru.

Inflācijas līmenis Latvijā 2019. gadā ir nedaudz paaugstinājies - no 2,5 % 2018. gadā līdz 3,1 % 2019. gada pirmajos piecos mēnešos. Kopējo cenu pieaugumu visvairāk ietekmēja ar mājokli saistīto preču un pakalpojumu cenu kāpums, īpaši dabasgāzei, kā arī ūdens apgādes un atkritumu savākšanas pakalpojumiem. Tāpat būtisku ietekmi uz inflācijas pieaugumu 2019. gada piecos mēnešos atstāja cenu kāpums pārtikai un bezalkoholiskajiem dzērieniem, kā arī alkoholisko dzērienu sadārdzināšanās. Preču un pakalpojumu cenas kopumā 2019. gada pirmajos piecos mēnešos palielinājās līdzīgi par 3,1 %.

3. 2014. - 2020. gada plānošanas perioda ES fondu investīciju aktualitātes

Kopumā līdz 2019. gada 23. augustam apstiprināti investīciju projekti jau par 84,7 % (3,7 mljrd. *euro*) no kopējā ES fondu finansējuma 4,4 mljrd. *euro*. Skatīt kopējo progressa ilustrāciju Nr. 1 un Nr. 2.

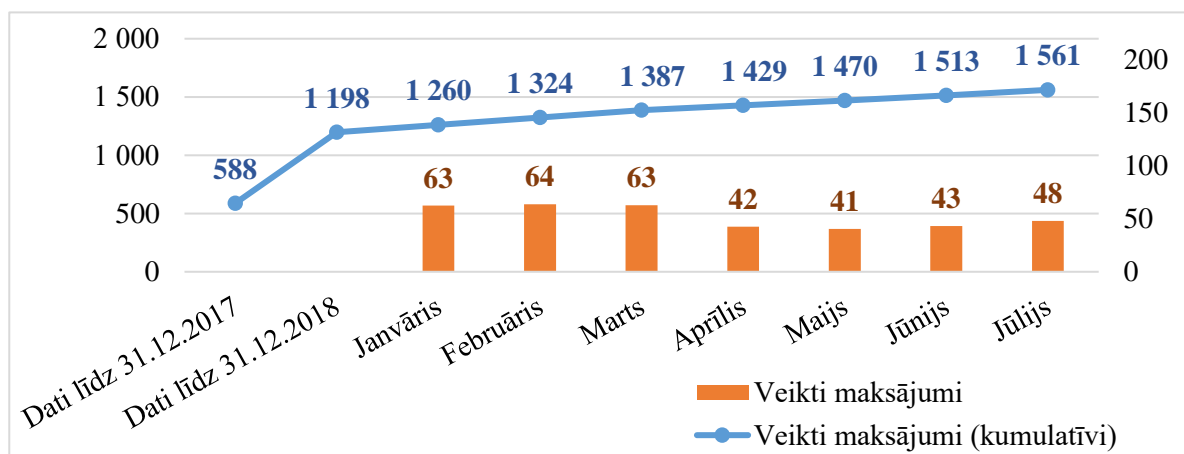
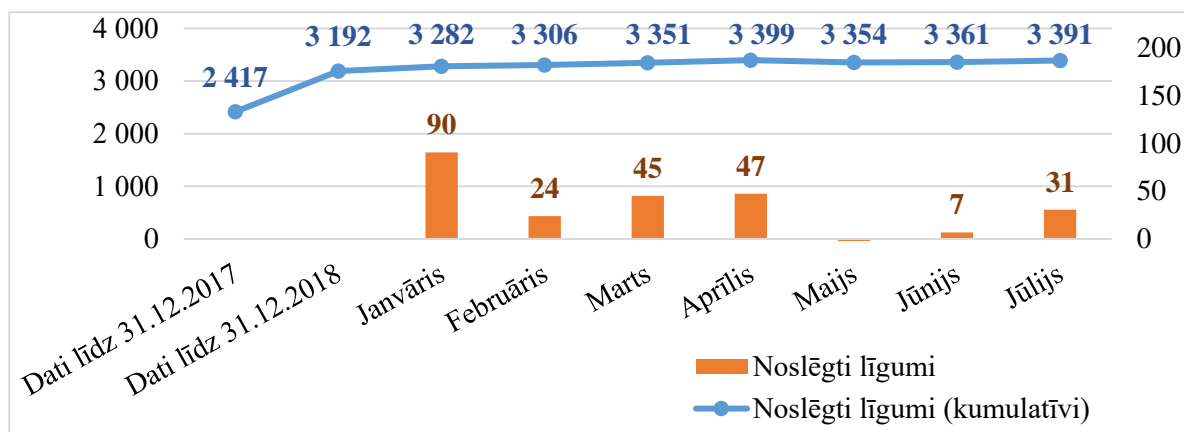
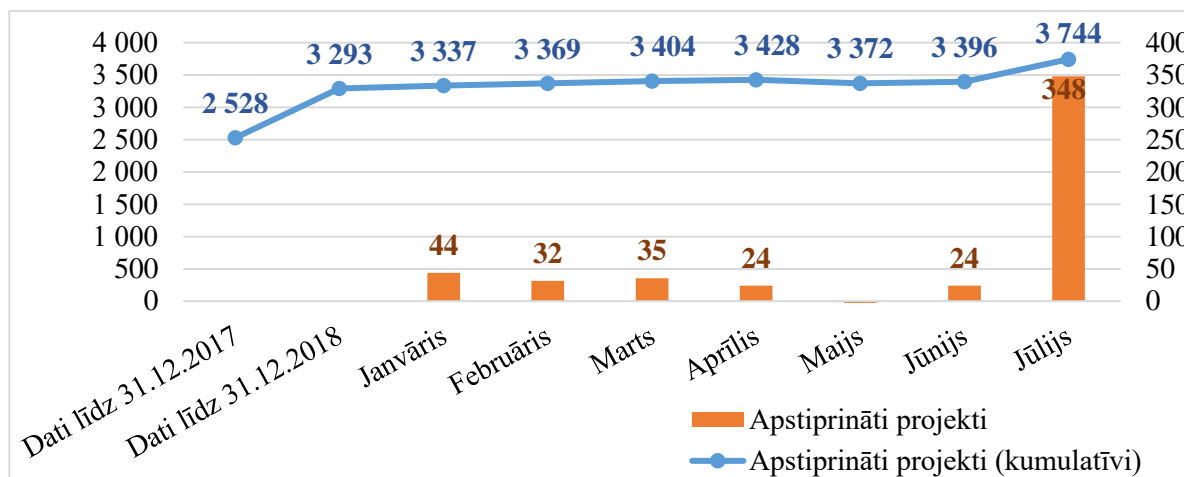
Ilustrācija Nr. 1 "ES fondu projektu ieviešanas statuss līdz 2019. gada 1. augustam, milj. euro, % no ES fondu finansējuma; progress pret datiem līdz 2019. gada 1. janvāri".

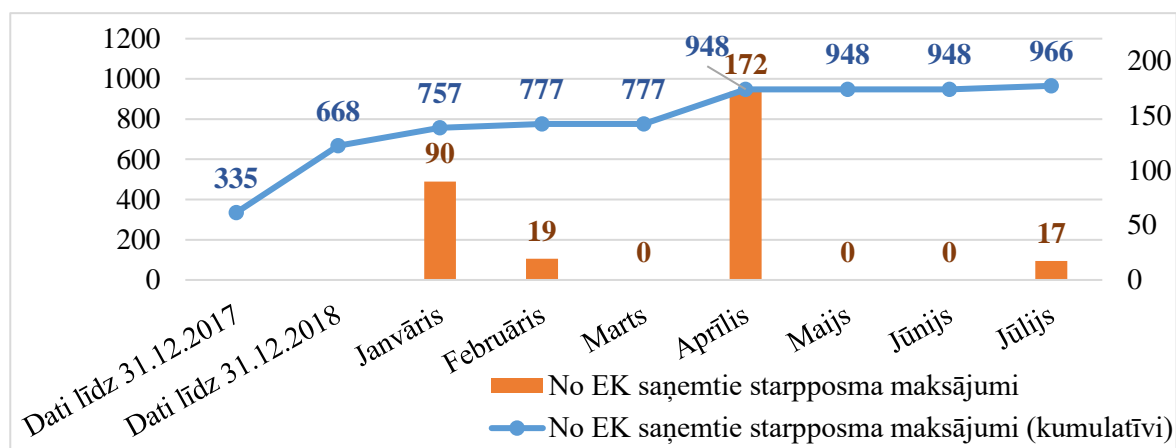
ES atbalsta maksājumi projektos jau pārsniedz 1,5 mljrd. *euro* (35,3 %). 2019. gada jūlijā ievērojamākā dinamika ES fondu atmaksās par investīciju izdevumiem ir pārejas uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni, ilgtspējīgas transporta sistēmas attīstīšanai, sociālās iekļaušanas un nabadzības apkarošanai

un izglītības, prasmju un mūžizglītības veicināšanai. FI⁵ kumulatīvi līdz 2019. gada 1. aprīlim investēts 180,0 milj. *euro*, no tiem 28,5 milj. *euro* ERAF jeb 22,0 % no kopējā finanšu instrumentiem pieejamā ES fondu finansējuma, t.sk. gala saņēmēju līmenī investēti 175,2 milj. *euro*, no tiem 23,6 milj. *euro* ERAF.

Ilustrācija Nr. 2 “Tendences līdz 2019. gada 1. augustam, milj. *euro*, ES fondu finansējums”

⁵ SAM pasākumi: 3.1.1.1. “Aizdevuma garantijas”; 3.1.1.2. “Mezanīna aizdevumi”; 3.1.1.4. “Mikrokreditēšana un aizdevumi biznesa uzsācējiem”; 3.1.2.1. “Riska kapitāls”; 3.1.2.2. “Tehnoloģiju akselerators”; 4.2.1.1 “Veicināt energieefektivitātes paaugstināšanai dzīvojamās ēkās”

2019. gada 28. jūnijā EK iesniegts paplašinātais gada ziņojums par 2018. gadu. Tabulā Nr. 1 sniegtā un gada ziņojumā iekļautā informācija liecina, ka pēdējā maksājuma pieteikumā EK⁶ Latvija ir izpildījusi snieguma ietvara priekšnosacījumus DP noteiktās rezerves 261,6 milj. *euro* saņemšanai. Izvērtējot gada ziņojumā sniegtos datus, EK 2019. gada 18. augustā pieņēma lēmumu, kas apliecina, ka Latvija ir izpildījusi DP noteiktos snieguma ietvara mērķus, tādējādi EK ir devusi atļauju Latvijai izmantot 6% snieguma rezerves finansējumu no 4,4 mljrd. *euro* ES fondu investīcijām.

Izpildot MK 2019. gada 23. aprīļa uzdevumu⁷, AI ir iesniegušas FM priekšlikumus snieguma rezerves un finansējuma atlikumu tālākai izmantošanai. Attiecīgi FM sagatavos un līdz 2019. gada 30. septembrim noteiktā kārtībā finanšu ministrs iesniegs MK apkopojošu ziņojumu ar priekšlikumiem snieguma rezerves un finansējuma atlikumu turpmākai izmantošanai.

Tabula Nr. 1 “ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda 2018. gada starpposma finanšu mērķa izpilde”.

Prioritārais virziens	Fonds	Finanšu izpilde deklarācijā EK, 31.03.2019, milj. <i>euro</i>	Finanšu izpilde pret DP snieguma ietvara 2018. gada mērķi, %
1. Pētniecības, tehnoloģiju attīstība un inovācijas	ERAF	131,5	158 %
2. IKT	ERAF	29,1	121 %
3. Mazo un vidējo komersantu konkurētspēja	ERAF	151,2	190 %
	ESF	8,5	121 %

⁶ Pēdējais maksājumu pieteikums EK par apstiprinātajiem maksājuma pieprasījumiem līdz 2018. gada 31. decembrim, iesniegts EK 2019. gada 3. jūnijā

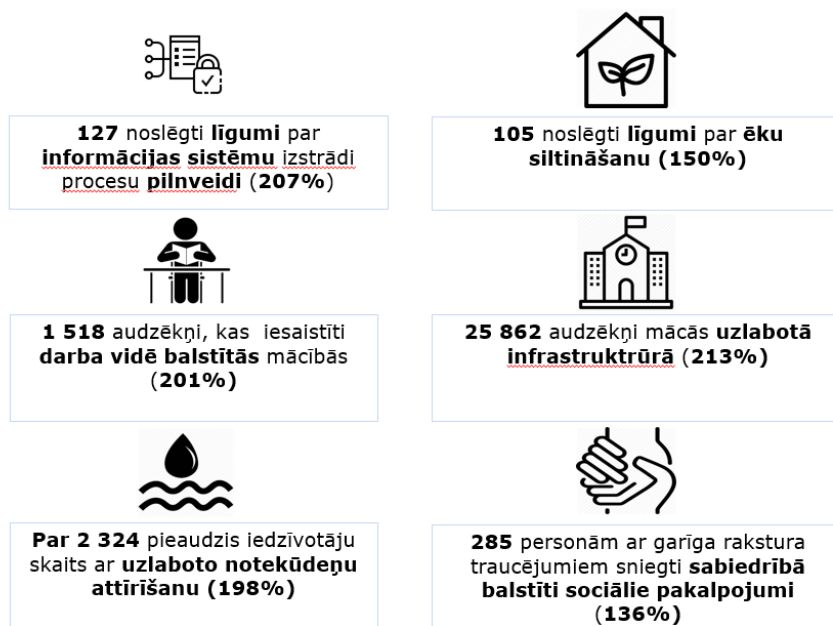
⁷ Ministru kabineta 2019. gada 23. aprīļa sēdes protokollēmums Nr.21 23.§ “Informatīvais ziņojums “Par Kohēzijas politikas Eiropas Savienības fondu investīciju aktualitātēm līdz 2018. gada 31. decembrim un 2019. gada februāra ikmēneša operatīvā informācija””.

Tabulas Nr. 1 turpinājums "ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda 2018. gada starpposma finanšu mērķa izpilde".

4.Pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs	ERAF	59,2	105 %
	KF	40,0	126 %
5.Vides aizsardzība un resursu izmantošanas efektivitāte	ERAF	120,3	109 %
	KF	45,0	128 %
6.Ilgspējīga transporta sistēma	ERAF	202,7	278 %
	KF	280,3	92 %
7.Nodarbinātība un darbaspēka mobilitāte	ESF	63,1	128 %
	ESF/JNI	60,5	124 %
8.Izglītība, prasmes un mūžizglītība	ERAF	102,3	127 %
	ESF	44,8	122 %
9.Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana	ERAF	18,6	239 %
	ESF	63,1	132 %

Ar EK iesniegto gada ziņojumu, investīciju rezultātiem un virzību uz mērķu sasniegšanu ir iespējams iepazīties tīmekļvietnē⁸. Nozīmīgākie snieguma ietvara rādītāju vērtību sasniegumi ir attēloti ilustrācijā Nr. 3.

Ilustrācija Nr. 3. "ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda 2018. gada snieguma ietvara rādītāju izpilde (Dati uz 08.04.2019., % no 2018. gada snieguma ietvara mērķa)".

⁸ Gada ziņojums - <https://www.esfondi.lv/gadskartejie-ieviesanas-zinojumi> "2018.gada ziņojums", Rādītāju vērtības - <https://www.esfondi.lv/2018.gads> 4.sadaļa "Snieguma ietvara izpilde un rādītāju sasniegtās vērtības", fails "Rādītāju ziņotās vērtības darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2018.gada ziņojumā"

Lēmumu par projektu iesniegumiem apstrīdēšana

Tabulā Nr. 2 sniegts kopsavilkums par 2019. gada I pusgadā saņemtiem 13 apstrīdēšanas iesniegumiem par projektu iesniegumu atlases rezultātā CFLA pieņemtajiem lēmumiem. Apstrīdēšanas procesa ietvaros nav konstatēti būtiski pārkāpumi CFLA darbībā.

Tabula Nr.2 "Saņemtie apstrīdēšanas iesniegumi par projektu iesniegumu atlases rezultātiem, dati no 2019. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 1. jūlijam."

SAM/ pasākums	AI	Iesniegti	Noraidīti	Apstrīdēti	Izskatīšanā	Rezultāts	
						Atstāts spēkā SI lēmums	Atgriezts atkārtotai izskatīšanai
4.1.1. "Apstrādes rūpniecības uzņēmumu energo-efektivitāte", 2.kārta	EM	41	15	1	0	1	0
1.2.1.4. "Jaunu produktu ieviešana", 2.kārta	EM	51	23	5	0	4	1
1.1.1.1. "Praktiskas ievirzes pētījumi", 2.kārta	IZM	186	142	7	0	7	0
Kopā:				13	0	12	1

Lielie projekti

DP paredzēti četri lielie projekti⁹ ar 473,5 milj. *euro* ES fondu līdzfinansējumu, jeb 11,0 % no 4,4 mljrd. *euro*¹⁰ ES fondu kopējā finansējuma.

1) 2019. gada 12. jūlijā EK apstiprināja LDZ lielo projektu¹¹. Ņemot vērā projekta līdzšinējo sagatavošanas un virzības gaitu nacionālā līmenī, kā arī projekta augsto risku, FM ir aicinājusi CFLA pirms līguma slēgšanas pārliecināties par projekta iepriekšējo pieņemumu atbilstību aktuālajai situācijai. CFLA ir lūgusi (1) LDZ sniegt papildus informāciju un (2) SM sniegt viedokli un apliecinājumu par aktuālo SM nostāju par atbalstu lielā projekta līguma slēgšanai. Saskaņā ar projekta īstenotāja LDZ aktuālo 2019. gada jūlija rīcības plānu, pārskatot projekta īstenošanas riskus, t.sk. par iespējamām pārsūdzībām, kā arī nepieciešamo laiku dokumentu ārējās saskaņošanas procesam, apvienotā projektēšanas un būvdarbu iepirkuma rezultāti gaidāmi provizoriski

⁹ Viena projekta attiecināmās izmaksas lielākas par 50 milj. *euro* un par kuru gala lēmumu pieņem EK

¹⁰ Projektos pieejamais finansējums, t.sk. valsts budžeta "virssaistības" 13,3 milj. *euro*. Pēc vidusposma rezultātiem iespējams papildus rezerves finansējums 32,4 milj. *euro*.

¹¹ Noklusējuma procedūrā atbilstoši regulas Nr. 1303/2013¹¹ 102. panta 1. punkta otrajā daļā noteiktajam. Projekta kopējās attiecināmās izmaksas 439,7 milj. *euro*, t.sk. KF 318,6 milj. *euro*. Pēc vidusposma izvērtējuma papildus iespējama KF rezerve 28,1 milj. *euro*. EK relīze: http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-19-4109_en.htm

2019. gada decembrī un iepirkuma līgums 2020. gada martā. Vienlaikus, ņemot vērā būvniecībai nepieciešamos trīs gadus un plānotos risku pārvaldības pasākumus, LDZ vērtējumā vairāku mēnešu nobīdes iepirkuma procedūrās vēl nerada nozīmīgu risku neiekleļauties projekta realizācijas termiņā līdz 2023. gada beigām.

2) 2019. gada 16. jūlija MK sēdē pieņemti lēmumi attiecībā uz SM ziņojumu par ilgtermiņa saistībām jaunu elektrovilcienu iegādei¹². Minētie lēmumi paredz SM uzdevumu līdz 2019. gada 29. augustam iesniegt MK ziņojumu par DP 4.prioritārā virzienā atbrīvotā ES fondu finansējuma izmantošanas alternatīvām un izvēlēto risinājumu, kā arī SM iesniegt FM grozījumus DP ES fondu līdzfinansējuma nodrošināšanai jauno elektrovilcienu projektam 2021. - 2023. gadā iesniegšanai EK. Vienlaikus SM jāveic nepieciešamās darbības, lai AS "Pasažieru vilciens" projekta izdevumi būtu attiecināmi no ES fondu līdzekļiem pozitīva EK lēmuma gadījumā.

3) PSKUS A korpusa būvniecības otrās kārtas¹³ lielā projekta ietvaros 2019. gada 11. aprīlī ir uzsākta jauna konkursa procedūra. PSKUS sagaida rezultātus provizoriski 2019. gada decembrī. Pirms būvdarbu līguma slēgšanas nepieciešamības gadījumā VM jāinformē MK.

4) Valsts vides dienesta kā vēsturiski piesārņoto vietu "Inčukalna sērskābā gudrona dīķi" sanācijas otrā posma¹⁴ projekta īstenotāja aktuālajā ikmēneša pārskatā sniegtā informācija liecina, ka projektstiek īstenots kopumā atbilstoši plānotajam, būtiski riski nav konstatēti. Līdz 2019. gada 1. augustam no kopā projektā plānotā ekskavēts un nodots sekundārā kurināmā sagatavošanai 17 870 t sērskābā gudrona jeb aptuveni 57,0 %. Ziemeļu dīķī pabeigta piesārņotākās smilts/gudrona maisījuma ekskavācija un piesārņojuma ierobežojošās rievsienu izbūve, kā arī atsūknēti un attīrīti 52 528 m³ ūdens jeb aptuveni 49,0 %. Maksājuma pieprasījumi iesniegti par 13,7 milj. *euro* (visi finansējuma avoti), t.sk. CFLA apstiprinājusi 12,6 milj. *euro* (43,0% no kopējām projekta attiecināmām izmaksām) .

CFLA aktualitātes, investīciju labās prakses un sasniegumu piemēri

Līdz 2019. gada pirmā pusgada beigām CFLA tika iesniegti 312 projekta iesniegumi, bet plānošanas periodā kumulatīvi iesniegti 2 339 projekta

¹² MK 2019. gada 16. jūlija sēdes darba kārtības jautājums Nr.4.8. "Informatīvais ziņojums "Par jauno elektrovilcienu projektu" un rikojuma projekts "Par Satiksmes ministrijas ilgtermiņa saistībām jauno elektrovilcienu projektam": <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40475566&mode=mk&date=2019-07-16>

¹³ Projekta kopējās attiecināmās izmaksas 91,1 milj. *euro*, t.sk. ERAF 64,3 milj. *euro*

¹⁴ Projekta kopējās attiecināmās izmaksas 29,3 milj. *euro*, t.sk. ERAF 11,6 milj. *euro* un valsts budžeta "virssaistības" 13,3 milj. *euro*

iesniegumi. CFLA izvērtēja 284 projekta iesniegumus (bez ITI), no kuriem tikai 75 jeb 26,4 % no visiem projekta iesniegumiem tika apstiprināti uzreiz (nebija nepieciešami precizējumi), kas ir par 21,0 % labāks rezultāts nekā 2018. gadā (5,4 %). 2019. gada pirmajā pusgadā projektu iesniegumu vidējais izvērtēšanas termiņš līdz pirmajam lēmumam bija 38 darba dienas, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir samazinājies par 17 darba dienām. Saglabājas projektu iesniegumu vidējais 102 darba dienu izvērtēšanas laiks līdz gala lēmuma pieņemšanai, t.sk., kad bija nepieciešami precizējumi projekta iesniegumā.

2019. gada pirmajā pusē CFLA organizēja vairāk kā 70 dažādus ES fondu informatīvos pasākumus, kurus klātienē apmeklējuši vairāk kā 2 500 dalībnieku un tiešsaistē seminārus vērojuši ap 4 000 skatītāju. Turpinot 2018. gadā uzsākto iniciatīvu, CFLA visā Latvijā organizēja semināru ciklu «Labā prakse ES fondu projektu īstenošanā», kuros veiksmīgākie projektu īstenoņtāji tika aicināti dalīties ar pieredzi projektu īstenošanā. CFLA sniedza aktuālo informāciju par tādām tēmām, kā iepirkumu jautājumi, finanšu disciplīnas pasākumu ieviešana u.c. Semināru satura izstrādē 2019. gada pavasara ciklā CFLA sadarbojās ar EK pārstāvniecību Latvijā, FM, LM un Patērētāju tiesību aizsardzības centru. Semināri bija plaši apmeklēti gan klātienē (~480 dalībnieku), gan tiešsaistē (~880 skatītāju). Tāpat lielu atsaucību un sabiedrības interesi izpelnījās CFLA rīkotā akcija “Satiec klātienē ES fondu labos darbus”. Akcija tika rīkota valsts pārvaldes atvērto durvju dienu un Eiropas dienas pasākumu kontekstā, organizējot skolēnu ekskursijas uz dažādiem objektiem visos Latvijas reģionos, kuru izveidē, atjaunošanā vai labiekārtošanā ir ieguldīts ES fondu finansējums. Akcijas ietvaros CFLA saņēma pieteikumus no 519 klasēm, no kurām iespēja doties ekskursijā bija 22 klasēm.

Plānošanas periodā kumulatīvi līdz 2019. gada vidum kopā jau pabeigta 310 projektu īstenošana par 454,2 milj. *euro* ES līdzfinansējumu ceļu infrastruktūras, ēku energoefektivitātes paaugstināšanas, izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošanas, inovāciju un uzņēmējdarbības atbalsta jomās, kā arī veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības veicināšanai. 2019. gada pirmajā pusgadā ievērojams skaits projektu (66) pabeigti tieši pārejas uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs prioritārajā virzienā, no kuriem lielākā daļa energoefektivitātes paaugstināšana un atjaunojamo energoresursu izmantošana bija tieši pašvaldību ēkās. Pabeigti pirmie divi projekti videi draudzīgu sabiedriskā transporta infrastruktūras attīstīšanā Rēzeknē un Jēkabpilī. Projekts “Videi draudzīgu autobusu iegāde Jēkabpils pilsētai” saņēma otro vietu FM organizētajā labāko projektu apbalvošana konkursā REGIOSTARS

LATVIJA 2019¹⁵ kategorijā “Pilsētu attīstība”. Tāpat daudz projektu pabeigti reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībā, izbūvējot satiksmes infrastruktūru un inženierkomunikācijas, kā arī izveidojot ap 70 jaunu darba vietu Alūksnes, Dobeles, Jēkabpils u.c. pašvaldībās. Turpinās degradēto teritoriju revitalizācija, 2019. gada pirmā pusē pabeidzot 10 projektu īstenošanu un atjaunojot degradētās teritorijas 41 ha platībā Ventspilī, Līvānos, Madonā, Smiltē un Bauskā, un izveidojot 207 jaunas darba vietas. Pabeigti pirmie trīs projekti ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstībā Bauskā un Rīgā. No tiem kā labās prakses piemērs izceļams SIA "Rīgas Dzemdību nams", kur astoņu mēnešu laikā izveidotas piecas jaunas dzemdību telpas, atjaunotas grūtnieču aprūpes un jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļas telpas, nodrošinot mūsdienīgu, drošu, uz mātes un bērna veselību vērstu aprūpes koncepciju. Labklājības nozarē noslēdzies NVA īstenotais Jauniešu garantijas projekts, kura ietvaros tika dota iespēja vairāk kā 19 000 jauniešiem bezdarbniekiem iesaistīties aktīvās darba tirgus politikas pasākumos, veicinot to nodarbinātību. Tāpat ir pabeigtas investīcijas atkritumu dalītas vākšanas un infrastruktūras Natura 2000 teritorijās pasākumos.

Pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovācijas prioritārajā virzienā no pabeigtajiem projektiem kā labās prakses piemēri izceļami:

- 1) Latvijas Universitātes projekts “Portatīva ierīce ādas vēža agrīnai bezkontakta diagnostikai”, kurā izstrādāta unikāla melanomas diagnostikas ierīce, kas paredzēta lietošanai ģimenes ārsta praksē, lai veiktu pilna ķermeņa apskati un agrīni atklātu ādas vēzi. Projekts saņēmis pirmo vietu REGIOSTARS LATVIJA 2019 konkursā kategorijā “Veselības aprūpes pakalpojumu modernizēšana”;
- 2) Meža nozares kompetences centra īstenotais projekts, kurā radītas inovatīvas metodes, kas neironu tīklu mašīntulkošanas sistēmas ļauj pielāgot nozares specifikai, nodrošinot konsekventu terminoloģijas lietojumu un tulkotā teksta plūdenumu morfoloģiski sarežģītām valodām, t.sk. latviešu valodai. Projektā izveidotās pielāgotās meža nozares mašīntulkošanas sistēmas būtiski pārspēj gan vispārēja lietojuma mašīntulkošanas sistēmas, gan citu mašīntulkošanas pakalpojumu sniedzēju sistēmas, tāpēc projekts saņēmis pirmo vietu REGIOSTARS LATVIJA 2019 konkursā kategorijā “Gudrā izaugsme: Digitālo pārmaiņu veicināšana”.

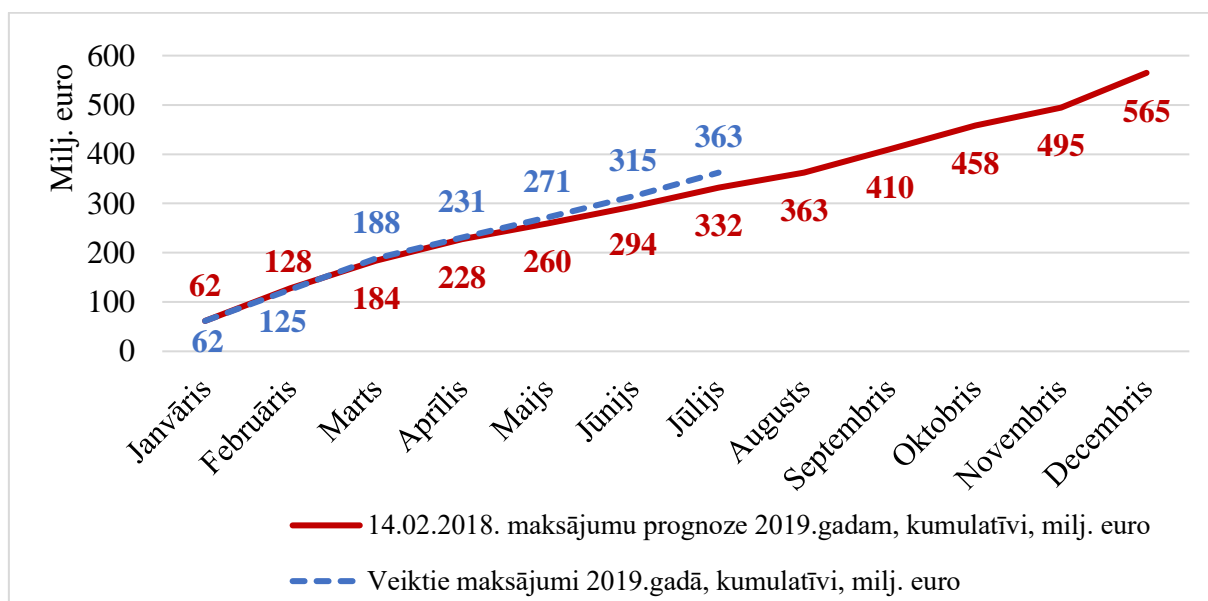
¹⁵ Informāciju par konkursa laureātiem, kā arī pasākuma foto galeriju, skatīt: <https://regiostars.lv/laureati>

Maksājumu plānu un valsts budžeta ES fondu projektiem izpilde

2019. gadā budžeta izdevumu līmenis ir stabils – gada pirmajos septiņos mēnešos vidēji katru mēnesi investēti 55,0 milj. *euro*. Saglabājoties šādam investīciju tempam, FM 2019. gada izdevumu prognoze 700,0 milj. *euro* tiks izpildīta t.sk. pēc pieredzes ņemot vērā, ka gada pēdējā ceturksnī ikmēneša izdevumi ievērojami pieaug. Budžeta 80.00.00 programmā uz 2019. gada 8. augustu ir pieejami 14,7 milj. *euro*, kas varētu būt nepietiekami, lai nodrošinātu investīcijas plānotajā apjomā. 2019. gada II pusgadā tiek analizēta situācija par nepieciešamiem budžeta līdzekļiem maksājumu veikšanai ES fondu projektos. Balstoties uz CFLA analīzi un secinājumiem par investīciju progresu, septembrī - oktobrī CFLA būs nepieciešami papildus valsts budžeta līdzekļi maksājumu veikšanai esošo līgumu ietvaros un jaunu līgumu par projektu īstenošanu slēgšanai. FM sākotnēji izskatīs iespējas veikt finansējuma pārdali starp resoriem un nepieciešamības gadījumā virzīs jautājumu par iespēju palielināt apropriāciju 80.00.00 programmā, lai nodrošinātu vajadzīgās investīcijas.

Kopumā līdz 2019. gada 1. augustam projektu īstenotājiem veikti ES fondu maksājumi 362,6 milj. *euro*, kas ir 64,2 % no gada plāna (565,0 milj. *euro*). Saglabājas pozitīva kopējā tendence – pārskata perioda plāna izpilde 109,3 % no plānotā, un tas ir par 74,5 milj. *euro* vairāk, salīdzinot ar tādu pašu periodu 2018. gadā. Saglabājoties sekmīgai investīciju dinamikai gada otrajā pusē, 2019. gada kopējais maksājumu gada plāns varētu tikt pārsniegts. Skatīt ilustrāciju Nr. 4.

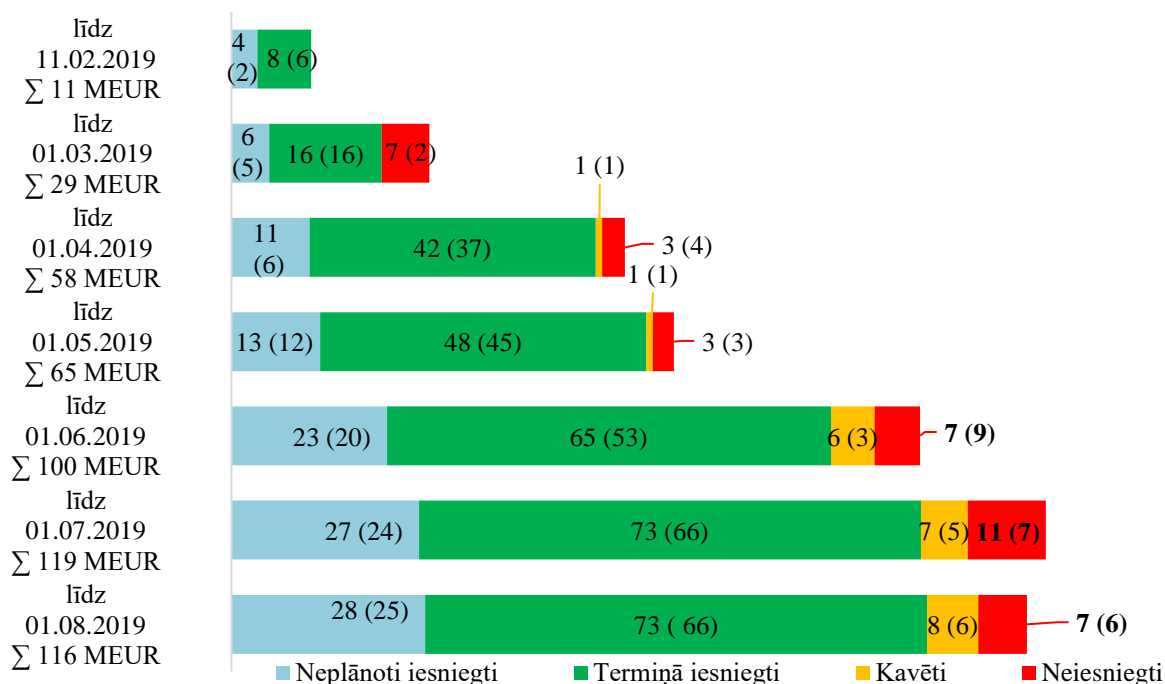
Ilustrācija Nr. 4 “ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda maksājumu plānu izpilde 2019. gadā, ES fondu finansējums kumulatīvi, milj. euro”

Projektu ieviešanas un finanšu disciplīnas kvalitāte

IPIA līdz 2019. gada 1. augustam plānā noteiktajā termiņā nav iesniegti seši projekti kopā par ES fondu atbalstu 7,1 milj. *euro* (par 4,3 milj. *euro* mazāk, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi), t.sk. četri degradēto teritoriju atjaunošanas, viens valsts ēku energoefektivitātes paaugstināšanas un viens IKT projekts. Skatīt ilustrāciju Nr. 5.

Ilustrācija Nr. 5 “2014. – 2020. gada plānošanas periods: Projektu iesniegumu 2019. gada plāna izpilde IPIA projektiem līdz 2019. gada 1. augustam, kumulatīvi, ES fondi milj. euro (skaits).”

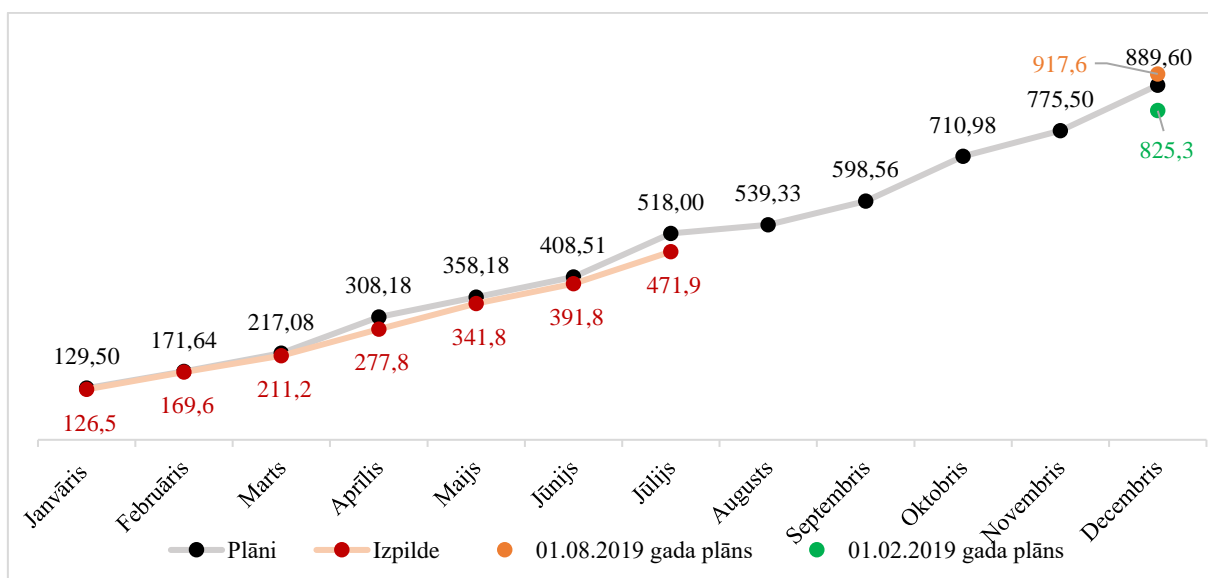
Pirmā pusgada laikā vairākiem projektu iesniegumiem AI saskaņoja iesniegšanas termiņu pagarinājumus vairākkārt - pat līdz izsludinātās atlases noslēguma termiņam, kas rada risku projektu pabeigšanai termiņā. Kopumā iesniegumu termiņu uzraudzība ir labs instruments projektu ieviešanas disciplīnai, risku pārvaldībai un reālistiskākai resursu un procesu plūsmu plānošanai.

Projektu maksājumu pieprasījumu plānu izpilde vidēji ir 91,1 %. 286 projektos ir negatīvas plāna novirzes lielākas par 25,0 %, t.i. 85,0 milj. *euro* (par 21,8 milj. *euro* lielāka negatīvā novirze, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi). Lielākās neizpildes (kopā 42,8 % no kavējumiem) līdzīgi, kā iepriekšējā mēnesī ir transporta, vides un teritoriālās attīstības projektos. Savukārt FS dalījumā lielākās neizpildes - komersantu projektos (42,4 %), galvenokārt, vides un teritoriālās attīstības (17,3%) jomā. Kopā projektu gada plāns kumulatīvi ir palielinājies par 92,3 milj. *euro* gan jaunu projektu (74,5 milj. *euro*), gan esošo plānu aktualizācijas rezultātā. Projektos, kuri samazinājuši gada izpildes

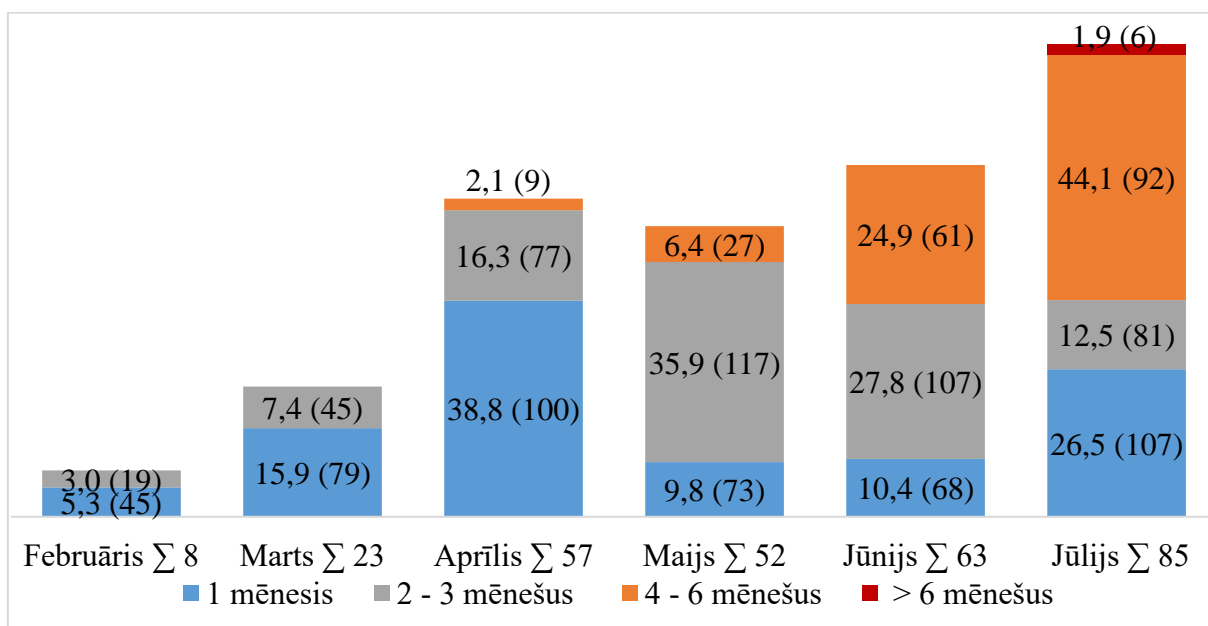
prognozi, kopā negatīva ietekme uz gada plānu ir 45,1 milj. *euro*, t.sk. 35 projektos samazinājums ir vairāk kā par 25,0 % (kopā 34,5 milj. *euro*).

Individuāliem projektiem palielinās risks neizpildīt gada plānu atbilstoši finanšu disciplīnas nosacījumiem, jo ievērojami pieaug kavējumi četrus un vairāk mēnešus pēc kārtas. Ja 2019. gada maijā tādi ir 12,0 %, tad jūnijā tie bija 39,5 %, bet jūlijā jau 54,2 % no kopējiem kavējumiem, t.sk komersantu (24,1 %) un pašvaldību (15,6 %) projektos, galvenokārt, vides un teritoriālās attīstības (14,2 %), transporta (8,5 %) jomās. Skatīt ilustrācijas Nr. 6 un Nr. 7.

Ilustrācija Nr. 6 “2019. gada maksājumu pieprasījumu plāni un to aktualizācija/izpilde līdz 2019. gada 1. augustam, ES fondu un valsts budžeta līdzfinansējums, milj. euro.”

Ilustrācija Nr. 7 “2019. gada maksājumu pieprasījumu kumulatīvās plāna neizpildes vairāk kā 25,0 % kavēto mēnešu skaita dalījumā līdz 2019. gada 1. augustam, ES fondu un valsts budžeta līdzekļi; milj. euro (projektu skaits)”

Attiecībā uz finanšu disciplīnas piemērošanu CFLA kā SI 2019. gada beigās vērtēs katru gadījumu, kad iestājušies finanšu disciplīnas piemērošanas nosacījumi vai konstatēta atbilstība izņēmuma gadījumiem saskaņā ar normatīvo regulējumu¹⁶, kurā iekļauti nosacījumi par finanšu disciplīnas piemērošanas izņēmuma gadījumiem. Gadījumi, kad FS nav objektīvi varējis paredzēt trešo pušu rīcības ietekmi, var tikt atzīti par pamatotiem izņēmumiem, uz kuriem nav piemērojamas finanšu disciplīnas negatīvas sekas. Šāds izņēmums 2019. gadā varētu būt objektīvi pamatots gadījumos, kad pašvaldību projektu ieviešanas gaitu negatīvi ietekmēja iepriekš neparedzēti aizdevumu ierobežojumi, kas iepriekš minēto finanšu disciplīnas nosacījumu kontekstā uzskatāmi kā nepārvaramas varas apstākļi.

Vairākas pašvaldības, LPS un ministrijas ir vērsušās FM ar lūgumu rast risinājumu neattiecināmām izmaksām, jo iepriekš neparedzēti aizdevumu ierobežojumi pašvaldību projektos var negatīvi ietekmēt ne tikai plānotās naudas plūsmas izpildi, bet var radīt arī citas negatīvas sekas. Piemēram, LM skaidro, ka var tikt kavēta pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai projektu uzsākšana kopumā, jo pašvaldībām būtu jāpārskata sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstības risinājumi un infrastruktūras objekti, kuros veicamas investīcijas, pēc iespējas samazinot neattiecināmās izmaksas. LM ieskatā ir risks, ka var aktualizēties jautājums par pašvaldību atteikšanos īstenot projektus un rezultātā mērķa grupa (cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, bērni ar funkcionāliem traucējumiem un ārpus ģimenes aprūpē esoši bērni), kas ir vismazāk aizsargātākās sabiedrības grupas, nesaņems pakalpojumus.

FM skaidro, ka pašvaldību aizņēmumu pieprasījumi tiek nodrošināti tikai gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktā pašvaldību aizņēmumu kopējā palielinājuma ietvaros,¹⁷ jo pašvaldību aizņēmumi ietekmē vispārējās valdības budžeta deficītu. Izvērtējot pašvaldību iesniegtos aizņēmumu pieprasījumus ES projektu īstenošanai uz 2019. gada 16. augustu, FM konstatē, ka aizņēmumi 2019. gadā un vidējā termiņā nepieciešami projektiem, par kuriem ir noslēgta vienošanās ar CFLA par projekta īstenošanu: (1) vispārējās izglītības iestāžu investīciju projektiem, lai skolēniem nodrošinātu kvalitatīvu mācību procesu un

¹⁶ MK noteikumi Nr.784

¹⁷ Aizņēmumi ES projektu attiecināmo izmaksu apjomā ir noteikti kā prioritāte likumā "Par valsts budžetu 2019. gadam" (turpmāk – Likums), MK un LPS domstarpību un vienošanās protokolā par 2019. gada budžetu un MK 2019. gada 11. jūnija sēdes lēmumā. Par pašvaldību aizņemšanās kārtību un nosacījumiem vienošanās ar pašvaldībām tika panākta LPS Domes 2019. gada 5. marta sēdē, parakstot minēto protokolu. Pamatojoties uz panākto vienošanos un Likumā noteikto, prioritāri pieejamā aizņēmuma limita (pašvaldību pirmstermiņa aizņēmumu atmaksu) ietvaros tiek izskatīti aizņēmumi ES projektu attiecināmo izmaksu apjomā.

(2) uzņēmējdarbības attīstības investīciju projektiem, lai varētu palielināt privāto investīciju apjomus, veicot ieguldījumus komercdarbības attīstībai nepieciešamajā infrastruktūrā, kā arī sakārtotu un attīstītu degradētās ražošanas teritorijas. Informācija par pašvaldību iesniegto ES projektu aizņēmumu¹⁸ kopējo pieprasījumu apmēru, kam nav saņemti aizņēmumi, apkopota tabulā Nr.3¹⁹.

Tabula Nr. 3. Pašvaldību aizņēmumu pieprasījumi ES fondu projektiem uz 2019. gada 16.augustu, milj. euro.

Mērķis	Kopā	2019	2020	2021
ES izglītības iestāžu investīciju projekti	6,6	2,4	4,0	0,2
ES uzņēmējdarbības attīstības projekti	16,2	5,2	9,2	1,8
ES pārējie projekti	43,5	25,5	18,0	
Kopā:	66,3	333,1	31,2	02,0

Jautājums par aizņemšanās nosacījumiem un kritērijiem 2020. gadam un vidējā termiņā pašvaldību kopējā pieļaujamā aizņēmuma limita ietvaros tiks izskatīts FM un LPS sarunās likumprojekta “Par valsts budžetu 2020. gadam” izstrādes procesā. Atbilstoši MK 2019. gada 11. jūnija sēdes lēmumam pie aizņēmumu nosacījumu izstrādes 2020. gadā un vidējā termiņā kā prioritāte ir noteikta saglabāt aizņēmumus ES projektu attiecināmo izmaksu apjomā. Vienlaicīgi MK ir uzdevis ministrijām un CFLA, izvērtējot pašvaldību ES projektu iesniegumus, ņemot vērā noteikto ierobežojumu uz projekta neattecināmajam izmaksām un iespēju pašvaldībām tās finansēt no sava budžeta līdzekļiem. FM ir aicinājusi pašvaldības stingri ievērot finanšu disciplīnu un fiskāli atbildīgi plānot savus investīciju projektus, vērtējot projekta izmaksu pamatotību, samērīgumu un to finansēšanas avotus, neuzņemoties saistības bez seguma un neradot negatīvu ietekmi uz vispārējās valdības bilanci.

4. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu investīciju progress²⁰

EEZ/Norvēģijas FI 85,4 milj. euro atbalsta piesaistē sešām programmām, vienojoties ar donortvalstīm par investīciju saturu, 2019. gadā ir nozīmīgs progress. Ar donortvalstīm ir parakstīti pirmie līgumi programmām “Korekcijas dienesti” un “Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide”. Pārējās programmās saskaņošanas process ar donortvalstīm turpinās. Notiek līgumu izstrāde un saskaņošana ar donortvalstīm trīs programmās “Starptautiskā policijas

¹⁸aizņēmuma apmērs, kas nepārsniedz projekta attiecināmo izmaksu kopsummu.

¹⁹ FM ir iesniegusi MK izskatīšanai noteiktā kārtībā attiecīgu informāciju un priekšlikumus aizdevumu nodrošināšanai iepriekš minētajiem mērķiem.

²⁰ Aktuālā informācija un saistošie dokumenti pieejami tīmekļa vietnēs: <https://www.eeagrants.lv/?id=96>

sadarbība un noziedzības apkarošana”, “Pētniecība un izglītība” un “Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība”. Programmas “Uzņēmējdarbības attīstība, inovācijas un mazie un vidējie uzņēmumi” saturs ir konceptuāli saskaņots ar donorvalstīm (EM virza MK apstiprināšanai 2019. gada trešajā ceturksnī). 2019. gadā plānota visu sešu programmu līgumu noslēgšana ar donorvalstīm, programmu un projektu ieviešanas tiesiskās bāzes izstrāde, lai attiecīgi varētu uzsākties projektu atlases un investīcijas. TM programmai “Korekcijas dienesti” 2019. gada 2. aprīļa MK noteikumi Nr. 140 jau ir stājušies spēkā, kā arī parakstīts TM programmas iepriekš noteiktā projekta "Mācību centra infrastruktūras un apmācībai paredzēta ieslodzījuma vietas paraugkorpusa izveide Olaines cietuma teritorijā" līgums. IZM ir izsludinājusi VSS “Pētniecība un izglītība” programmas MK noteikumu projektu “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas "Pētniecība un izglītība" aktivitātes "Inovācijas centri" īstenošanas noteikumi” saskaņošanai. Detalizētāku programmu progresa informāciju skatīt tīmekļa vietnē²¹.

Līdz 2019. gada vidum 0,9 milj. *euro* ir priekšfinansēts no valsts budžeta (t.sk., granta daļa 0,7 milj. *euro*) programmu apsaimniekotājiem, lai nodrošinātu programmu koncepciju sagatavošanu, iesniegšanu MK un donorvalstīm, programmu līgumu nepieciešamās informācijas sagatavošanu un saskaņošanu, kā arī veicinātu divpusējo sadarbību ar donorvalstīm.

5. Projektos konstatētie pārkāpumi ar finansiālu ietekmi²²

ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periods

2019. gada I pusgadā kopā konstatētas 188 neatbilstības 2,1 milj. *euro* no publiskā finansējuma, kas, salīdzinot ar datiem uz 2018. gada II pusgada beigām, kopējo neatbilstoši veikto izdevumu summu ir palielinājušas par 25,0 %. 141 no 188 neatbilstībām konstatējusi CFLA, veicot FS iesniegto maksājumu pieprasījumu un to pamatojošo dokumentu pārbaudes. Finansiālā izteiksmē lielāko daļu, t.i. 1,4 milj. *euro* jeb 66,0 %, veido SI konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi. Līdz pārskata perioda beigām nav atgūti neatbilstoši veiktie izdevumi

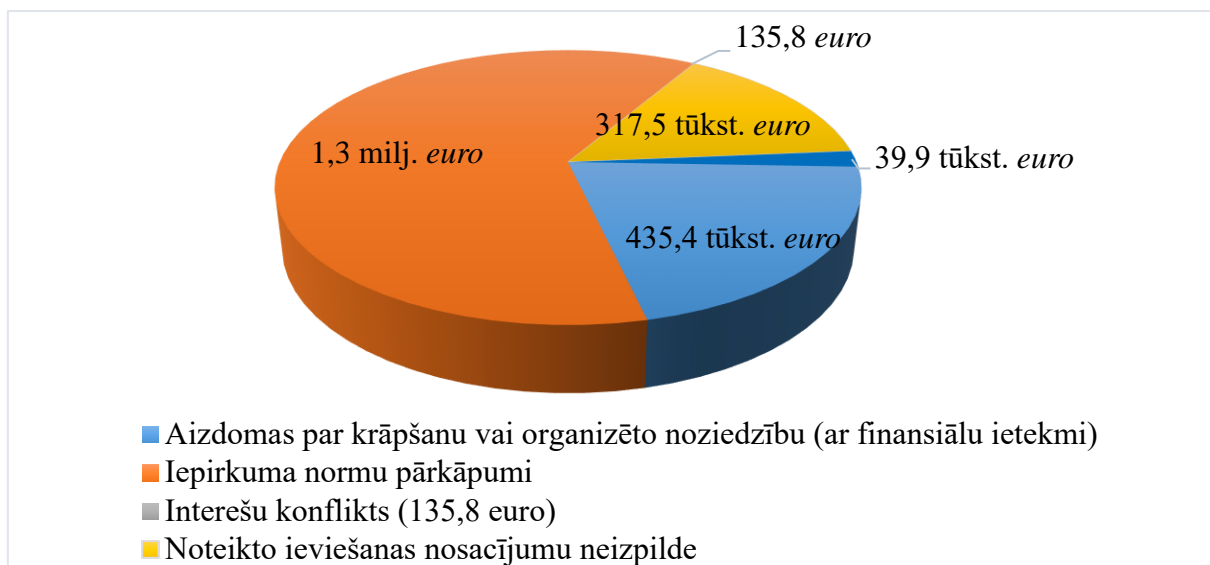
²¹ <https://www.eeagrants.lv/?id=105>, sadaļā “Informatīvie materiāli”.

²² Pārskata periods līdz 2019. gada 30.jūnijam. Saskaņā ar Regulas Nr.1303/2013 2.panta 36.punktu. Metodoloģiskā un cita neatbilstību informācija pieejama tīmekļa vietnē: sadaļā <http://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi> un <http://www.esfondi.lv/konstatetas-neatbilstibas>. Ziņojumā analizēti pārkāpumi (neatbilstības) ar finansiālu ietekmi (publiskais finansējums (ES fondu finansējums, valsts budžeta daļa un valsts budžeta dotācijas) – pārkāpumi, kuru rezultātā radušies neatbilstoši veikti izdevumi, kam piemērota kāda no atgūšanas procedūrām (piemēram, izdevumu ieturēšana no kārtējā vai nākamā maksājuma pieprasījuma, atprasīšana, norakstīšana u.c.).

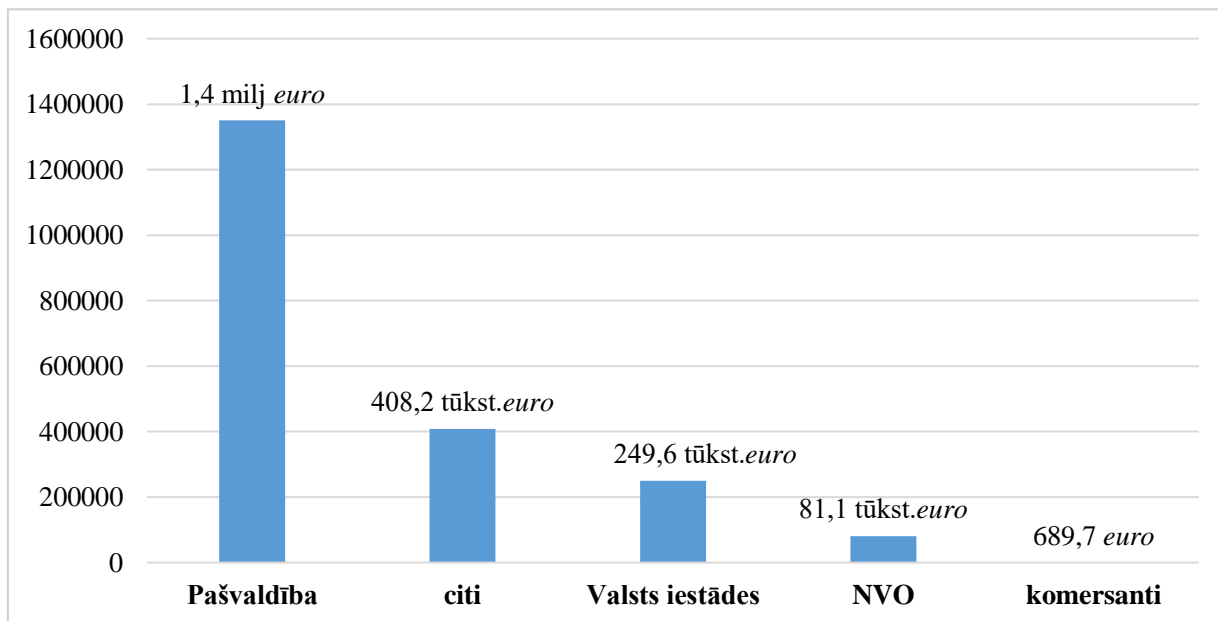
kopā par 203,2 tūkst. *euro*, kas ir par (1) aizdomu par krāpšanu vai organizēto noziedzību un (2) iepirkumu normu pārkāpumu gadījumiem.

Pārskata perioda neatbilstoši veikto izdevumu sadalījumu pa neatbilstību veidiem un projektu iesniedzēju grupām skatīt ilustrācijā Nr.8 un Nr.9.

Ilustrācija Nr.8 "Neatbilstoši veiktie izdevumi 2019. gada I pusgadā, euro".

Ilustrācija Nr.9 "2019. gada I pusgadā projektu iesniedzēju grupās konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi, publiskais finansējums, euro".

Analizējot neatbilstību veidus, secināms, ka, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, iepirkuma vai konkurences normu pārkāpumi finansiālā ziņā ir mazinājušies par 77,0 tūkst. *euro*. Vienlaikus jāatzīmē, ka šis neatbilstību veids vēl joprojām ir biežāk atklātais neatbilstību veids, kas finansiālā ziņā ir 62,0 % no visiem pārskata perioda neatbilstoši veiktajiem izdevumiem. Visvairāk pārkāpumu saistīti ar darbu, pakalpojuma, piegāžu līguma mākslīgu sadalīšanu.

Otrs nozīmīgākais neatbilstību veids ir “Aizdomas par krāpšanu vai organizēto noziedzību (ar finansiālu ietekmi)”, kas veido 21,0 % no kopējiem pārskata periodā neatbilstoši veiktajiem izdevumiem.

65,0 % no visiem 2019. gada I pusgadā neatbilstoši veiktajiem izdevumiem konstatēti pašvaldību projektos, galvenokārt (t.i. 49,2 % no pašvaldību grupas neatbilstošiem izdevumiem) par iepirkumu normu pārkāpumiem. Pārskata periodā lielākā kopējā neatbilstību summa 556,6 tūkst. *euro* ir vienā Jelgavas novada pašvaldības īstenotajā projektā par iepirkumu normu pārkāpumiem.

Skaita ziņā lielākā daļa (104 no 188) no 2019. gada I pusgada neatbilstībām konstatētas tieši pašvaldību projektos:

- 1) Visvairāk par iepirkumu normu pārkāpumiem (78 neatbilstības, kas veido 76,0 % no pašvaldību grupas neatbilstošiem izdevumiem). Šajā neatbilstības veidā finansiāli apjomīgākā neatbilstība ir vienā pašvaldības projektā, kurā konstatēta neatbilstība 138,1 tūkst. *euro* par iepirkumu normas pārkāpumu;
- 2) 23 pārkāpumi saistībā ar “Noteikto ieviešanas nosacījumu neizpildi” (5,0 % no pašvaldību grupas neatbilstoši veiktiem izdevumiem);
- 3) Divi pārkāpumi saistībā ar “Aizdomas par krāpšanu vai organizēto noziedzību” (253,6 tūkst. *euro*, kas ir 18,8 % no pašvaldību grupas neatbilstoši veiktajiem izdevumiem);
- 4) Pārkāpums “Interesu konflikts” (135,8 *euro*, kas ir 0,01 % no pašvaldību grupas neatbilstoši veiktajiem izdevumiem).

Pamatojoties uz RI revīzijas ziņojumu, konstatējot pārkāpumus, CFLA 2018. gada 19. janvārī pieņēma lēmumu Kohēzijas fonda projektā “Valsts galvenā autoceļa A13 Krievijas robeža (Grebņeva) – Rēzekne – Daugavpils – Lietuvas robeža (Medumi), km 113,12 – 134,70 segas pārbūve”, atzīstot 14 859,11 *euro* par neatbilstoši veiktiem izdevumiem, jo būvdarbu veikšanai tika izmantoti iepirkuma tehniskajam piedāvājumam neatbilstoši materiāli.

Pēc FM lūguma SM veikt situācijas un atbildības par zaudējumiem valsts budžetam izvērtēšanu, SM izveidotās dienesta pārbaudes komisijas pārbaudes ietvaros tika secināts, ka, īstenojot projektu, LVC nav apstiprinājis specifikācijām neatbilstošus materiālus, bet komersants, kas ir veicis projekta būvniecības darbu būvuzraudzību, pieļāvis ar LVC noslēgtā līguma pārkāpumu, projekta būvniecības ietvaros atļaujot pielietot cementu, kas neatbilda iepirkuma specifikācijās noteiktajām prasībām. SM izskatīja projekta ietvaros noslēgtā būvuzraudzības līguma konstatēto pārkāpumu un aicināja LVC ar pretenziju vērsties pie būvuzrauga par 14 859,11 *euro* valsts budžetam radīto zaudējumu atlīdzību. Papildus SM informē - lai turpmāk novērstu neatbilstību rašanos, LVC

organizēja informatīvus seminārus būvuzraudzības veicējiem, kuros īpaši informēja par specifiskiem tehniskiem jautājumiem, lai pēc iespējas novērstu izpildītāju atšķirīgu izpratni par noslēgto līgumu un tajos ietverto prasību izpildi. Papildus tam LVC tiek pilnveidoti projektu kontroles procesi, nodrošinot savlaicīgas kontroles attiecībā uz tehniskajās specifikācijās noteikto prasību ievērošanu projektu īstenošanas laikā, kā arī tiek veikti attiecīgie uzlabojumi iekšējās procedūrās. Arī turpmāk ar cementa īpašībām saistītie tehniskie jautājumi tiks uzsvērti gan LVC rīkotajās iekšējās speciālistu apmācībās, gan nozares ārējos pasākumos.

Lēmumu par neatbilstībām apstrīdēšana VI

FS, kas ir publiska persona, var apstrīdēt SI pieņemto lēmumu VI par piešķirto finanšu līdzekļu izmaksāšanu, izmaksāšanas turpināšanu vai citu lēmumu, ja vienošanās nav panākta sarunu ceļā. 2019. gada I pusgadā VI ir saņemti 7 apstrīdēšanas iesniegumi. Detalizētāka informācija ir tabulā Nr. 3.

Tabula Nr. 3 "Saņemtie apstrīdēšanas iesniegumi par neatbilstību lēmumiem, dati no 2019. gada 1. janvārim līdz 2019. gada 1. jūlijam"

SAM/ pasākums	AI	Apstrīdēto SI lēmumu skaits	Izskatīšanā	Rezultāts	
				Atstāts spēkā SI lēmums	Atgriezts atkārtotai izskatīšanai
5.6.2. Degradēto teritoriju atjaunošana	VARAM	1	0	1	0
8.1.2. Vispārējās izglītības infrastruktūra	IZM	1	0	1	0
3.4.2 Valsts pārvaldes profesionālā pilnveide un sociālā dialoga attīstība	VK	1	0	1	0
8.3.6.1 Dalība starptautiskos pētījumos	IZM	1	0	1	0
3.3.1. Publiskā infrastruktūra uzņēmējdarbībai	VARAM	1	0	1	0
5.1.1. Plūdu risku samazināšana blīvi apdzīvotās teritorijās	VARAM	1	0	1	0
4.2.2. Pašvaldību ēku energoefektivitāte	VARAM	1	0	1	0
		7	0	7	0

Apstrīdēšanas procesa ietvaros nav konstatēti pārkāpumi CFLA darbībā - SI pieņemtie lēmumi ir tiesiski un pamatoti.

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2009.-2014. gada perioda atmaksas donorvalstīm

Pārskata periodā EEZ/Norvēģijas 2009. - 2014. gada programmās nav konstatētas neattiecināmās izmaksas²³.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 67 59. punktu FM informē par nepieciešamību novirzīt 1 204 150 *euro* (finanšu instrumenta daļa) valsts budžeta līdzekļu atmaksas nodrošināšanai donorvalstīm par KM EEZ programmā “Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” neizmanto 1 204 150 *euro*. Programmas ietvaros 2013. gada decembrī tika uzsākta Rakstniecības un mūzikas muzeja projekta īstenošana un daļa no izdevumiem tika nodeklarēti FIB un saņemtas atmaksas no FIB, kas tālāk tika ieskaitītas valsts budžeta ieņēmumos. Ņemot vērā, ka Rakstniecības un mūzikas muzeja projekts tika pārtraukts dēļ sarežģījumiem gan iepirkumos, gan būvniecības procesā²⁴, projekta īstenošājs - VAS "Valsts nekustamie īpašumi" - līdz 2017. gada 22. decembrim atmaksāja KM visu saņemto Rakstniecības un mūzikas muzeja projekta finansējumu 1,7 milj. *euro* (tai skaitā valsts budžeta finansējums 15,0 % - 0,2 milj. *euro* un EEZ FI līdzfinansējums 85,0 % - 1,5 milj. *euro*). KM atmaksātos finanšu līdzekļus 2017. gada 28. decembrī pārskaitīja valsts budžeta ieņēmumos. 2019. gada 17. jūnijā FIB apstiprināja KM programmas noslēguma pārskatu un ar 2019. gada 18. jūnija atmaksas pieprasījumu “Debit Note” lūdza atmaksāt 1 204 150 *euro* Rakstniecības un mūzikas muzeja projektā neatbilstoši veiktos izdevumus, kuri radās dēļ projekta pārtraukšanas un līdz ar to tā mērķa un plānoto rezultātu nesasniegšanas. Saskaņā ar 2018. gada 17. jūlija MK noteikumu Nr. 421 24.5.punktu, lai nodrošinātu atmaksu donorvalstīm par EEZ FI 2009. - 2014. gada programmas „Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” Rakstniecības un mūzikas muzeja projektu, jāveic 1 204 150 *euro* finansējuma pārdale no 80.00.00 programmas uz KM budžeta apakšprogrammu 71.06.00 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu un pasākumu īstenošana”. KM,

²³ EEZ finanšu instrumenta 2009.-2014. gada perioda VARAM programmā “Nacionālā klimata politika” RI audita ietvaros vienā projektā ir konstatētas iespējamās neattiecināmās izmaksas, ņemot vērā komercdarbības atbalsta nosacījumus. VARAM un VRAA vērtē situāciju. FM informēs par jautājuma risināšanu turpmākajos ziņojumos.

²⁴ Informatīvajā ziņojumā par Kohēzijas politikas Eiropas Savienības fondu investīciju progresu līdz 2017. gada 31. decembrim, jau tiks sniegta informācija par Rakstniecības un mūzikas muzeja projekta nozīmīgiem sarežģījumiem gan iepirkumos, gan būvniecības darbos, kā rezultātā projekta mērķis netika sasniegts projekta īstenošanas termiņā līdz 2017. gada 30. aprīlim: https://www.esfondi.lv/upload/00-informativie-zinojumi/fmzin_230218_es_fondi.pdf.

lai nodrošinātu iepriekš minētās izdevumu summas atmaksu pēc iespējas ātrākā laikā, normatīvajos aktos noteiktā kārtībā jā sagatavo un jā iesniedz FM pieprasījums par apropriācijas izmaiņām ne vēlāk kā vienas nedēļas laikā pēc MK lēmuma pieņemšanas. KM pēc finansējuma saņemšanas jā nodrošina līdzekļu pārskaitīšana donorvalstīm nekavējoties, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc MK lēmuma pieņemšanas. Atbilstoši donorvalstu noteikumu²⁵ 12.5. panta 5. punktam²⁶ donorvalstis var lemt par nokavējuma naudas piemērošanu, nepamatoti kavējot atmaksu.

6. ES fondu vadības un kontroles sistēma

ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periods

2019. gada I pusgadā VI kopumā ir veikusi 56 deleģēto funkciju pārbaudes, izmantojot uz risku balstītu pieeju, lai gūtu pārliecību par starpniekinstitūcijai deleģēto funkciju (projektu iesniegumu vērtēšana, līgumu slēgšana/ līgumu grozījumu izvērtēšana, iepirkumu pirmspārbaudes, maksājumu pieprasījumu pārbaudes, neatbilstību administrēšana, pārbaudes projektu īstenošanas vietās, KPVIS administrēšana) atbilstošu nodrošināšanu, tai skaitā pabeigta FI uzraudzības virspārbaude. Trūkumiem, kas ir konstatēti deleģēto funkciju pārbaudēs, nav būtiskas ietekmes uz kopējo deleģēto funkciju izpildes kvalitāti, kā arī tie nav ar tādām pazīmēm, kas varētu ietekmēt atbilstošu vadības un kontroles sistēmas darbību. Par konstatēto trūkumu novēršanu ir sagatavoti rīcības plāni, kas tiek pildīti, ievērojot saskaņotos termiņus. VI ir guvusi pārliecību, ka kopumā starpniekinstitūcija deleģētās funkcijas pilda pietiekamā kvalitātē, t.sk. vadības un kontroles sistēma kopumā darbojas atbilstoši.

Ņemot vērā gan pārbaudēs konstatētos trūkumus, gan starpniekinstitūciju uzdotos jautājumus, VI pēc pieprasījuma sniedz metodisko un skaidrojošo informāciju, tai skaitā pēc nepieciešamības tiek precizētas un papildinātas jau izstrādātās vadlīnijas, ar mērķi veicināt vienotu izpratni par procesiem un mazināt neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku.

Pārskata periodā CFLA turpināja darbu pie KPVIS procesu vienkāršošanas un sasaistes ar valsts datu bāzēm (piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta, Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas, Nodarbinātības valsts aģentūras, Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes informācijas sistēmām u.c.), lai panāktu automātisku dalībnieku datu augšupielādi KPVIS. Tāpat uzsākts darbs

²⁵ 2011. gada 13. janvāra Noteikumi par EEZ finanšu instrumenta ieviešanu 2009. – 2014. gadā

²⁶ “Jebkura atmaksas kavējuma rezultātā uzkrājas maksājumu nokavējuma procenti, kuru aprēķināšana sākas noteiktajā termiņā un beidzas faktiskā maksājuma datumā.”

pie KPVIS e-vides lietojamības uzlabošanas. Ir nodrošināta dalībnieku saraksta "E-sadaļa" datu iesniegšana atsevišķi no maksājuma pieprasījuma un iespēja autentificēties KPVIS e-vidē, izmantojot portālu Latvija.lv. Kā būtisks KPVIS uzlabojums jāizceļ "Ziņojuma dēļa" (*dashboard*) izstrāde, kas atvieglo projekta administrēšanas procesu gan CFLA darbiniekiem, gan FS, jo atspoguļo uzsāktos procesus, to plānotos un faktiskos izpildes termiņus, statusus, kopīgo darbu apjomu katram lietotājam individuāli un apkopotā veidā. KPVIS procesu vienkāršošanas ieviešanas sākuma posmā tiek konstatētas arī tehniskas sistēmas darbības nepilnības²⁷. CFLA sadarbībā ar iesaistītām pusēm dara visu iespējamo, lai rastu labāko risinājumu iespējami ātri.

Tiek turpināts darbs pie ES fondu projektu ieviešanas vienkāršošanas - pārskatīts un mazināts no FS pieprasāmo dokumentu saturs un apjoms, izstrādāta mērķtiecīgāka izlašu veidošana un maksājuma pieprasījumu informācijas pārbaude. Būtiski samazināts algas izmaksu pārbaudes apjoms valsts iestāžu īstenojamajos projektos un infrastruktūras projektos, un lielākajā daļā projektu paredzēta retāka maksājuma pieprasījumu iesniegšana, pagarinot maksimālo periodu no trīs uz sešiem mēnešiem. Lai paātrinātu informācijas apriti par maksājuma pieprasījuma apstiprināšanu (avansa un starpposma maksājumiem bez neatbilstoši veiktiem izdevumiem), vēstules vietā FS tiek nosūtīts automātisks apstiprinājums KPVIS e-vidē. Sadarbībā ar AI un VI pārskata periodā izstrādāta vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika iekšzemes komandējumu izmaksām.

Stiprināta normatīvā bāze un metodikas ES fondu ieviešanā

2019. gada 29. martā stājās spēkā MK noteikumi Nr. 129, kuri paredz svītrot no maksājuma pieprasījuma "E-sadaļa" datu laukus, kuros noteiktās informācijas uzkrāšanu vairs neparedz grozījumi regulā Nr. 1304/2013. Papildus, lai nekavētu ES fondu atbalsta izsniegšanu, ar grozījumiem minētā maksājuma pieprasījuma sadaļa tiek izdalīta kā atsevišķs pielikums, papildinot noteikumus ar kārtību, kādā FS iesniegs un SI pārbaudīs minēto pielikumu. Papildus noteikumu projektam pievienots MK 2019. gada 26. marta sēdes protokollēmums²⁸, kurā noteikti uzdevumi CFLA kā KPVIS pārzinim un valsts informāciju sistēmu pārziņiem nodrošināt darboties spējīgus integrācijas servisos attiecīgajās sistēmās automātiskai datu iegūšanai KPVIS.

²⁷ Piemēram, sarežģījumi ar iepriekš ievadīto datu pieejamību rodas, nodrošinot automātisku datu ielasīšanu no atbilstošajām valsts datu bāzēm.

²⁸ MK 2019. gada 26. marta sēdes protokollēmums Nr. 16 3. § "Noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 10. februāra noteikumos Nr.77 "Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbaužu veikšanas kārtība 2014.-2020. gada plānošanas periodā""

VI saskaņojusi vienu jaunu un divas aktualizētas vienas vienības izmaksu metodikas, kā arī saskaņojusi vienu jaunu vienreizējā maksājuma metodiku, kas samazinās administratīvo slogu projektu ietvaros. 2019. gada 3. aprīlī tika apstiprināta VI izstrādātā horizontālā iekšzemes komandējumu izmaksu vienas vienības izmaksu metodika, kas nosaka dienas naudas un naktsmītņu likmes Rīgā un ārpus Rīgas teritorijas. Papildus turpinās darbs pie jaunu metodiku izstrādes. 2019. gada 12. aprīlī aktualizētas VI horizontālās vienkāršoto izmaksu metodikas²⁹ par vienības izmaksas standarta likmes, par vienotās likmes un vienreizējā maksājuma piemērošanu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā. Metodikās grozījumi pamatā veikti atbilstoši 2018. gada 18. jūlija Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 2018/1046 ietvertajiem papildinājumiem un precizējumiem, kas attiecas uz vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējām. Kā būtiskākās izmaiņas, kas tika iestrādātas VI horizontālajās vienkāršoto izmaksu metodikās ir, ka ekspertu slēdzienus var izmantot kā aprēķina un datu pamatošanas metodi. Tika dzēsts iepriekš EK noteiktais vienreizējā maksājuma maksimālais limits, kā arī projektos līdz 100 000 EUR obligāta prasība ir vienkāršoto izmaksu izmantošana. AI, izstrādājot vienkāršoto izmaksu metodikas, kas paredzētas konkrētu SAM vajadzībām, ir iespēja izmantot VI horizontālās metodikas kā skaidrojošo palīgmateriālu..

7. Kohēzijas politika pēc 2020. gada (2021. - 2027. gada plānošanas periods)

Turpinot finanšu ministra vairākkārtējās tikšanās ar ES budžeta un cilvēkresursu komisāru Ginteru Etingeru, 2019. gada maijā un jūnijā stingri pausta Latvijas prasība rast risinājumus, t.sk., lai nodrošinātu atbilstošu finansējumu depopulācijas radītajiem izaicinājumiem. Šī Latvijas nostāja, kā arī attiecībā uz nepieņemamo Kohēzijas politikas piešķiruma samazinājumu un nepieciešamību nodrošināt lielāku elastību darbības programmu izstrādes procesā izrunāta arī 2019. gada 25. jūnija Vispārējo lietu Padomes sanāksmē. Tāpat FM turpina aizstāvēt Latvijas intereses ES Padomes darba grupās, kurās izskata Kohēzijas politikas regulējumu un saistītos ES daudzgadu budžeta jautājumus. Rumānijas prezidentūras laikā ir noslēdzies darbs pie galvenajiem saturiskajiem Kohēzijas politikas regulējuma elementiem, par kuriem ir apstiprinātas ES Padomes nostājas. Savukārt ienākošā Somijas prezidentūra ir uzsākusi gatavošanos dialogu procesam starp EK, ES Padomi un Eiropas Parlamentu.

²⁹ Nr. 4.2. Metodika par vienreizējā maksājuma piemērošanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā;

Nr. 4.3. Metodika par vienotās likmes piemērošanu projekta izmaksu atzīšanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā;

Nr. 4.4. Metodika par vienības izmaksas standarta likmes piemērošanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā. Vienkāršoto izmaksu metodikas pieejamas: <https://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi>

Nacionāli, lai notiktu koordinēts gatavošanās process efektīvā partnerībā, 2019. gada 20. jūnijā FM organizēja kārtējo Kohēzijas politikas nākotnes darba grupas sanākumi ar nozaru ministrijām un sociālajiem partneriem. Tika apspriests FM redzējums par ES fondu plānošanas dokumentu izstrādi 2021. - 2027. gada periodam. Tāpat tika apspriestas Pārresoru koordinācijas centra vadībā turpinātās Nacionālā attīstības plāna 2021. - 2027. gadam izstrādes aktualitātes, apzinoties, ka tas būs pamats Latvijas nostājam sarunās ar EK par Latvijas investīciju saturu ES fondu darbības programmā³⁰.

Finanšu ministrs

J. Reirs

Rūdofa, 67083925
Astra.Rudofa@fm.gov.lv

³⁰ Kohēzijas politikas 2021. - 2027. gada plānošanas periodam aktualitātes: <http://www.esfondi.lv> sadaļā ES fondi 2021 – 2027. EK un FM prezentācijas pieejamas <https://www.esfondi.lv/prezentacijas>